

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANERBLADET

NR. 3 MARTS 1961 46. ÅRGANG

Månedsskrift for Soransk Samfund

NAVNEBØGEN

Venner risted' runer sammen
hist i skovdyllens krog.
Gennem slægtled »navnestammen«
var Soraner-gæstebog.

*Indrykket af Den Sjællandske
Bondestands Sparekasse*

Sorøegnens Andelssvineslagteri

Telefon Sorø *717

VALD. SICKS EFTF.

N. J. Larsen & Søn

Tømrermester - Konstruktor

Sorø . Telf. 713 og 1171

MERKUR A/S

HERMODSGADE 14 . ÆGIR 8888

Kaffe og The en gros

FILTFABRIKEN
NORDEN A/S

Lyngby Hovedg. 4, Lyngby
Dir. Peter de Neergaard

- den herlige frokostøl fra

HARBOES BRYGGERI

Advokat

HARALD QVIST

Landsretssagfører

Frederiksberggade 25

C. 3264 - Ml. 3364

Lrs. G. Tage Nielsens eftf.

Støt

SORANERBLADET

H. N. A.

LEO JEPSEN

Farve - Tapet - Linoleum

Roskildevej 303 A

Tlf. 70 04 62

Brøndbyester Torv 38-40

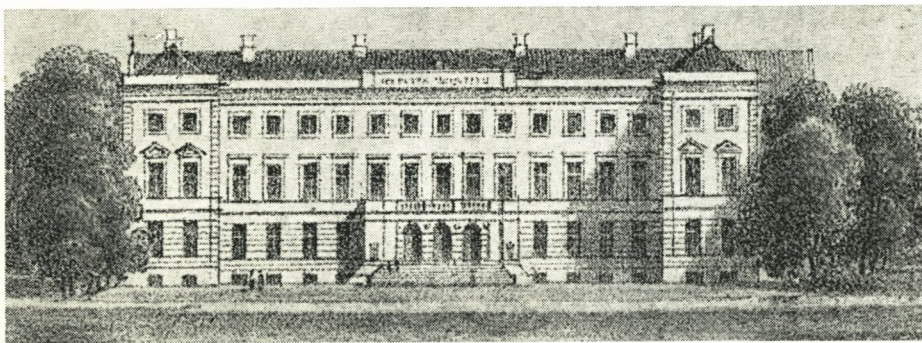
Tlf. 75 17 13

STAALKONTORET

v. R. E. Brincker

Malmøgade 7

København Ø

Akademia Sorana

efter gammelt stik

SORÅNER-BLADET

MARTS 1961

46. ÅRGANG

NUMMER 3

Månen

U-astronomiske erindringer og betragtninger - af *Poul Schjærff*

Den inderlige forbindelse mellem menneskesjæl, himmel og jord — helt på højde med Goethe — findes i Eichendorffs »Mondnacht«.

Es war, als hätt' der Himmel
die Erde still geküsst,
dass sie im Blütenschimmer
von ihm nur träumen müsst'.

Die Luft ging durch die Felder,
die Ähren wogen sacht,
es rauschten leis die Wälder;
so sternklar war die Nacht.

Und meine Seele spannte
weit ihre Flügel aus,
flog durch die stillen Lande,
als flöge sie nach Haus.

Tre enkle strofer af evighedsværdi;
genføler man dem, kendes man fri for
al legemlig tyngde — sjælen flyver stille
ud mod sit hjem.

Med Eichendorff er vi inde i romantikken; dens digtere var nattens børn, og intet øvede større fortryllelse end natten i måneskin:

Mondbeglänzte Zaubernacht,
die den Sinn gefangen hält,
wundervolle Märchenwelt,
steig auf in der alten Pracht!
(Tieck i »Kaiser Octavianus«).

De danske romantikere følger i ty-skernes fodspor. Allerede Edvard Storm i det 18. århundrede lader månen varsle uhygge og ulykke:

Maanen skinner om Natten bleeg,
de Vover saa sagtelig trille;
en Havfrue op af Vandet steeg,
hun spaaede Herr Zinklar ilde.

Oehlenschläger optager den tyske
Gespensterromantik:

Den gothiske Steenmasse kneiser,
brunrødlig skummel i Maaneglands;

i midnatstimen synger graveren under
sit arbejde en salme »med roligt sind«
og grov en Grav ved sørgelige Sang,
og kasted Knokler op (!), skiøndt han
var ene.

I drømme oplever Harald de gamle
tider ved Herthas alterstene:

Rød henstraaler fulde Maane
paa de halvudslukte Runer.

Månen, den stemningsvækkende med
dødstanker i følge, finder vi i »Alad-
din«:

Alt opreist Maanen staar
bag sorte Skove,
(minder om Matthias Claudius),

og romantikernes typiske natlandskab
viser den gamle mand i det femte per-
spektivkassebillede i »Sct. Hansaften-
Spil«: Gravhøjen med runestenen, hvor-
på månen stirrer gennem skyens rift
og vækker anelser om dunkle tider.

Dybest af alt var for romantikerne
kærligheden; igennem den fornemmer
mennesket sig i slægt med naturen.
I »Sct. Hansaften-Spil« mødes de to
elskende og bliver ét under naturhym-
nens pris til kærligheden:

Tryllende Harmonie
i midnatsdunkle Jord

....

Favn mod Favn
tolker hele Naturen Kierligheds

Navn.

I samme nu vågner naturen og får
mæle, og kærlighedens genius fører de
to bort, langt bort til fjerne, roman-
tiske egne — »i Elskovs Fryd skal Eders
Dage svinde«. En enestående kærlig-
heds- og natursymfoni.

De øvrige romantikere følger i digter-
kongens spor. Vi omtaler derfor kun

Ingemann og Hauch. Ingemanns skøn-
ne »Aftensang« er en bøn om, at na-
turens tysthed og stilhed i den frede-
lige måneaften må tage bo i digterens
indre:

Fred hviler over Land og By,
ei Verden larmer meer:
Fro smiler Maanen til sin Sky,
til Stjerne Stjerne seer.

Der er saa fredeligt, saa tyst
i Himmel og paa Jord;
vær ogsaa stille i mit Bryst,
du Flygtning, som der boer!

Helt modsat er stemningen i »Al-
tertavlen i Sorø«. Den unge grev Otto
rider en stormfuld efterårsaften gen-
nem skoven ved Sorø: »Pludselig kom
Maanen frem mellem Træerne, med sin
bævende Sølvstøtte i Søen«. Ved en
hul Egestub ved Vejen stod en menne-
skelig Skikkelse, belyst af Maanen,
»skrækkelig forvandlet og forvildet«. Det er den vælske Franz, der har for-
ført sin herres hustru og ombragt sin
herre; nag og anger jager ham ud i
skoven. Et lille maleri: Den fortvivlede
mand i måneskinnet, en sindet stem-
mende optakt til den dystre fortælling
(På samme måde forbereder hos Chr.
Winther i begyndelsen af »Hjortens
Flugt« — naturstemningen det fare-
fulde hjorteridt:

Halvmaanens blege Aasyn
fra Himlens dybe Blaae
med tungsindige Blikke
til Kongeborgen saae).

For den verdensfjerne Hauch er Ber-
gen ikke den driftige handelsby, som
Holberg skildrede den; han så fra sit
lille loftskammer fuldmånen i al sin

glans lyse over Fløjfjeldet og modtog for første gang indtrykket af det vidunderlig dæmpede lys, der udgik fra den. Betaget og fortryllet sad han som fastnaglet til stolen; truende skikkelser mente han at mærke bagved sig; det var, som om »al ånderigets rædsel« var trådt ham nær.

I Hauchs digtning lyser stjernerne, og månen stråler:

Og tidt har Maanens vekslede Skive
skinnet paa min Vei.

Hauchs lille cyklus »Maanskinsdrømme« indledes med det kønne digt »Elskeren«:

O Maane, svigt mig ei,
og lys mig paa min Vei!
At jeg kan naae min Elsktes fjerne
Bilig.

Månen viser vej til den elskede (altså til lykken); den kender dog også elskovs kvaler, men tillige venskabet, idet den med gud Amors fakkel lyser op for den, der ejer en kærlig ven. I de følgende digte belyses jægerens, sømandens, den melankolskes og den vises forhold til månen; den vise forkynder, at selv om vi ikke (som russerne nu!) kan se månens anden halvdel, er vi dog blevet så kloge:

at al den Snak, som Digterne har
udbredt
om dens Natur, det er kun Overtro.

Men »Maanens Aand« ler (i slutningsdigtet) ad »Daarers Viisdom den Gaade, som jeg gjemmer, den fatter Støvet ei«.

Inden vi forlader romantikken, konstaterer vi, at selv månen, der så ofte har fordret andres kærlighed, kan

falde for Amors snare; i »Maanens Frieri« (»Stjernerne tindred' fra Vaarnattens Luft«) stiger fuldmånen op over skoven; den hvisker til skovrosen: Ofte holder jeg vagt, når elskende mødes, men går selv ene med længslernes magt, vil du være min brud? og stjæler i det samme et brændende kys. Rosen bliver vred: Kysses, mens stjernerne stirrer derpå! Hvorpå månen beder om tilgivelse og giver kysset tilbage! Et lille, yndefuldt, lidt »sødt« digt, der gennem årene har glædet mange, når studentersangerne foretog det »mit wahren Gefühl«.

Den poetiske nat med stjerner og måne lever videre i digtningen, også i naturalismen efter 1870:

En fin Taage, en hvidlig Dis, der lyste i Sølvglans under Maanestraalerne, svævede over Bredderne Hvorfor havde Gud skabt dette? Hvorfor har Vorherre gjort Natten skønnere end Dagen og hvorfor lyser han Mørket op med den langsomt vandrende, besnærende Maane? Det lyder ganske romantisk, og så er det dog Mauissant, der har skrevet dette (Novellen »I Maaneskin«).

Man kan vel for pokker også nok bryde med den gamle forældede sentimentale romantik:

Men netop nu gaar over Klippens
lave Højdedrag
Fuldmaaneskiven langsomt op; i
vandtungt Taagelag
den svæver som en Kæmpebille,
luerød, som en Mandrille — Hans
haarløse Bag

(Karl Gjellerup i digtet »Tubal-Kain«).

Og den kærlighed, som månen hos romantikerne skinnede over, er ikke

altid så æterisk og oversanselig. Henrig Pontoppidan har haft sin morskab af at pille uskyldigheden af Poul Møllers barnlige par Hans og Trine; i stedet for siger han: Nu skal I se, hvordan det er i virkeligheden, og former en solid, naturalistisk novelle, som også hedder »Hans og Trine«, hvor Hans forfører Trine: »Ved Enden af Stien standsede de. Hendes Hoved sank ned paa hans Skulder, — og da Maanen kort efter kom frem bag en Sky, lyste den sin mefistofeliske Velsignelse over et tæt sammenslynget Menneskepar«. Det er noget andet end »Sct. Hansaften-Spil«! Analogt med Pontoppidan siger den ellers så skikkelige Zakarias Nielsen:

Maanen er en Koblerske,
der unge sammen spinder:
et Sølvstænk i et Pigeblik
— straks gløder Svendens Kinder.
Men naar de unge vandrer hjem
— ak tit med tunge Miner —
hun sidder bag sit Sky-Gardin
og kigger ned og griner.

Vælg derfor morgengryet med solen
til elskovsmøder, foreslår digteren.

Moralisten kan advarende hæve pegefingeren; i ungdommens vår næres ingen betænkeligheder, blodet bobler, sjæl og legeme higer efter kærlighed, kvinden smelter og fatter ikke, at den unge mand i måneaftenen kan være kold og kølig. Dette udtrykker den lidt dumme, men charmerende Esmeralda i Jørgen Mogensens herlige serie i »Berl. Aften« således: »Sputnik, Explorer, Einstein, von Braun er det virkelig alt, hvad fuldmånen får dig til at tænke på?«

Gennem udtalte sekler har månen, den himmelske velgører, øst sin rigdom ud over menneskenes børn; månen, det »skønne himmelur«, som den karakteriseres i »Månen«, det nyeste månedigt, der er kommet mig for øje, forfattet af soraneren Arthur Arnholtz, rytmisk værdigt med indholdet båret af en kosmisk fornemmelse af års- og dagstidernes vekslen og evige genkomst.

Og nu, da den lange vandring er til ende, takker jeg de tålmodige læsere og ønsker, at månens fred og jomfruelighed aldrig må antastes. Jeg er klar over, at min behandling af emnet til en vis grad mangler balance, idet jeg på grund af mit ikke så store kundskab til engelsk og fransk litteratur har måttet forbigå disse — også der skinner månen naturligtvis.

At min begejstring ikke bare er udslag af en forældet romantik, bekræftes af en så nutidig personlighed som Lis Byrdal, hvis hyldest i frie rytmer passende kan slutte mine u-astronomiske betragtninger:

Lad være

Lad være at skyde på månen,
hvad tænker I på — husker I ikke
vor gamle ven fra unge dage,
som lyste os hjem i sommernatten
og så den nye lykke, vi holdt i

hånden;

skyd dog ikke på månen,
som kasted' sit gamle guld i havet,
når vi gik langs stranden,
månen, som leende var med til vort

bryllup

og siden melankolsk tog imod vore
tårer,
månen, som stod over livets lange
veje,

vippende på horisonten som en
linedanser
eller sejlene langt borte som en båd
i rummet
og gjorde det nære så nært!
Skal vi nu skyde på månen,
som om den var storvildt i kosmos?
Lad den få lov — og i fred —
at være en uløst gåde
for os, som nu ved næsten alt!

Om Johannes Ewald

Louis E. Grandjean:

Johannes Ewald og Birthe i Rungsted.
Høst & Søn. København 1960.

Louis E. Grandjean har den priselige skik, at han, hvor han fæstede bo — og »han så mangfoldige byer og fidederes sæder at kjende« — med iver studerede stedets topografi, historie og åndsliv. Således resulterede hans Tersløseophold i en lille instruktiv bog om denne minderige egn, hvor Holberg, Herman Bang og Benedicte Arnesen-Kall træder frem for ens indre blik, og hans ophold i Rungsted har affødt en række afhandlinger, der belyser såved fiskerlejets historie som åndsfyrtsterne Ewald og Karen Blixen.

I den her foreliggende bog, der udvendig er et kønt stykke bogkunst, har han forenet nøgtern forskning med det for ham karakteristiske element af intuition og mystik, idet han ud fra arkivstudier dels efterforsker Birthe Olsdatters liv og betydning for Ewald, dels forsøger at tegne et psykologisk portræt af »den følende skjald«.

Opholdet i Rungsted 1773—75 inspirerede som bekendt Ewald til den berømte ode »Rungsteds lyksaligheder«.

Den ender således:

O sig mig, veninde,
kan sangens gudinde
med smeltende toner belønne det skød,
hvoraf min lyksalighed flød.

Gennem mange tider har disse linier sat litteraturforskerne i stor ekstase, og mange forskellige formodninger er fremsat om, hvem digtet er rettet til. Man har gættet på Ewalds moder, på Anna Hedevig Jacobsen, hans værtsfolks datter, på hans ungdomselskede Arendse og flere andre, deriblandt den kvinde, han i Rungsted ville gifte sig med, nemlig Birthe Olsdatter, pige på kroen. Ewald har — ifølge Grandjean — boet i et til kroen hørende lille hus (nuværende Linstowsvej nr. 1); efter E.s død flyttede Birthe ind i huset sammen med en »uægte« søn, rimeligvis Ewalds, og hun skal da være den kvinde, der alluderes til i »Rungsteds lyksaligheder«.

En betydelig del af bogen optages af en analyse af Ewalds sjæleliv, interessant ved sammenstillingen af de mange »indre« faktorer, der danner billedet, noget farlig, da forfatteren gør sig til ét med Oscar Wildes ord, at »det eneste portræt, på hvilket man tror, er det portræt, hvor der er meget lidt av modellen og en så meget større del av kunstneren«. Men undersøgelsen læses med stor interesse som en i sit emne dybt interesseret og indlevet forskers værk.

Foruden nogle uvæsentlige trykfejl må bemærkes, at domskolen i Kiel (s. 12) vel må være den i Slesvig, at der i citatet (s. 59 midten) står og i stedet for o, og at Kragerup (s. 64 nederst) skal være Krogerup. *P. Sch.*

Soranerfrokosten

TORS DAG DEN 2. MARTS 1961

Som det var tilfældet sidste gang, således også denne gang: Ingen indbudt æresgæst med ufor(eller ube)gribelige guldkorn, intet spørgsmål, der krævede soranerrigsdagens eftertanke, debat eller stillingtagen — man hvilede hjernen i stille, hyggelig vegeteren, nød kammeratsamværet og fouragen, hvis indledning og afslutning immervæk er sild og ostemad, medens midten repræsenterer »spændingsmomentet«. Spændingen udløstes i frikadeller, omtrent »som mor lavede dem« og med et juleagtigt tillæg af rødkål.

Skuende ud over bordets traditionelle udsmykning: Føniksflagene, den soranske farvestribe og tulipanerne, bød C. C. Hoffgaard, en sig i udvikling til storkanon befindende mellemkanon, de 32 fremmødte velkommen og lod skolen leve med de korrekte tre hurraer. Præsentationen udviste soranere fra 1890 til 1960, og atter denne gang var de yngste årgange pænt repræsenteret, atter med en kvinde iblandt. Hoffgaard oplyste om årsagen til sidste frokosti noget langsomme servering; der havde, som referenten forrige gang skarpsindigt formodede, været fest i lokalerne, og tillige havde vor servitrice været syg; i dag glædede hun os atter, venlig og fager med sin nærværelse. Hoffgaard fastslog, at frokosterne var det faste i Sor. Samf.s liv, rådede kammeraterne til at ringe til en el. to andre for at få dem med og opfordrede iøvrigt forsamlingen til at udtale sig. Den første, der reagerede, var Otto Boserup, der havde været lige ved at kaste Sor.-

Bl. i papirkurven på gr. af formatet, som han spurgte var tegn på fattigdom. C. C. Hoffgaard forklarede blidt, at bladets nye format slet ikke var udtryk for fattigdom; tværtimod var det blevet dyrere, men tillige kønner og bedre egnet til indbinding. K. Jørnil, der ikke ønskede sine udtalelser refereret i enkeltheder (beskedent eller fornuftigt?), udnævnte Hoffgaard til en god soraner og mente, at værten på »Grand«, hvor frokosterne holdes (enkelte langt tilbagestående syntes ikke at ane, at dette var tilfældet) burde avertere i Sor.-Bl. Dan Fink sagde: Der er mange måder at komme på Sorø på; jeg fik at vide, at hvis jeg ikke var skikkelig, kom jeg på Sorø — jeg kom på Sorø og derfor: Tak for i dag! Niels Lykke Christensen fra 60 fandt, at det nye alumnat var en munkecelle, syntes godt om at være med her og agtede at komme igen, og Svend Holst Frederiksen bragte en hilsen fra Aage Geleff i Argentina. Hermed sluttede den ret spartanske veltalenhed og frokosten. Næste gang mødes vi torsdag den 6. april kl. 12 præcis — og det er på Grand café, beliggende på Kongens Nytorv 19, men for os ad indgangen Lille Kongensgade 4, hvor salig biskop Absalon boede. P. Sch.

Obs!

Redaktørens adresse er:

Højagervej 67,
Rungsted Kyst.

Telefonnummeret er uforandret Rungsted 832.

Kongeballet i Sorø

28. januar 1961

Den balgæst — som for foden af Akademiets vældige trappemasser ser Frederik den Andens statelige, gamle skoleligge badet i lyset fra de høje palævinduer — kan ikke være i tvivl om, at her er skuepladsen, — med pomp og pragt og farver og festivitas.

Stemningen — år for år den samme blide, lattermilde — indfinder sig, uden at man behøver at lede efter den. Søn ligger der med sin atmosfære af dyb ro, uforstyrret og uforanderlig. Alvis. Man aner træernes silhouetter i tussmørket og skimter med dyb tilfredshed Ingemanns og Molbechs rokokopaviloner. Kulisserne er de gode, gamle. — Fuldt af forventning husker man på, at man er her i anledning af en salig, gammel konges fødselsdag. En, som satte pris på livets festlige stunder, og som forstod at få det mest mulige ud af dem. Kongebal Kan det siges mere fortryllende? Og festarrangørerne er heller ikke karrige med rollefordelingen. Der er hovedroller til alle.

Der er nu først disse dekorative ordensmarskaller med de brede, højrøde silkebånd diagonalt over uniformen. Dybt bukkende strækker de armen ud for at angive retningen mod Elysium. Kan de holde masken? For hver ny trappeafsats står de der og bukker så højtideligt og så alvorsfuldt, at man uvilkaarligt må kalde sig selv til orden og falde ind i sin egen rolle.

Rektor Østergaard og fruén tager imod i Den blå Sal. Der er trængsel af gallaklædte herrer og damer i alle aldre. Man skulle ikke tro, at der nu

kunne være flere. Men der er altid plads til et par til på det gæstfri akademi.

Det er et godt kongebal. Et festligt bal. Der bliver danset på Store sal som så mange hundrede gange. Nyt og gammelt. Gulvet gynger faretruende, når dansen, lånt fra negerkrålen har overtaget, men ligger spejlblankt og indbydende, når der spilles op til Lanciers. Til gengæld bliver denne elegante dans også afviklet så stilfuldt, at selv dens skaber, danseimesteren Laborde i Tuilerierne, ville have fået tårer i øjnene af at se på det. Under megen munterhed og ildfuld bukken og nejen fører man sin person frem — en og anden med en koncentreret mine — mens man danser »les Visites« og »les Saluts«, inden man til slut opgiver den fornemme holdning og overgiver sig til livsglæden og hvirveldansen i »le Moulinet«.

Ved souper'en i spisesalen med loftets grønne vinranker, hvor mesteren Hilker engang for længe siden har fremtryllet en næsten pompejansk stemning, når aftenen sit højdepunkt, da rektor Østergaard holder tale. Det er godt at danse, men bedre at høre om Sorø Akademis fremtid. (Den er i gode hænder). Og når rektor holder tale, føler man, hvordan alle brikker stilfærdigt lægger sig på plads i en smuk og logisk mosaik. Fred og harmoni sænker sig. Man mindes Shakespeares »You could see Reason returning to her throne«.

Men der blev holdt mange andre smukke taler. Alle med det formål at takke rektor og skolen. Direktør Gunnar Knudsen hyldede Sorø Akademi

og især rektor på de gamle soraneres vegne og rettede en tak til kurator E. A. Koch, der havde givet løfte om økonomisk støtte fra stiftelsen og derved muliggjort bl. a. ballernes fortsættelse.

Stationsforstander O. K. Koksbang bragte skolen en hjertelig tak for de mange gange, han havde deltaget i kongeballet, og beklagede blot, at man havde brudt den mandfolketradition at servere øl og snaps og smørrebrød for herrerne og lade damerne sidde for sig selv og drikke the (!)

Og når han nu gik hjem i aften, sagde han (og vidste på det tidspunkt ikke spor om, at han ganske som alle vi andre, skulle falde ned ad alle de isbelagte trapper ned mod søen) — så ville han nu have minderne om ti herlige kongeballer, som han havde deltaget i på stribe.

Ganske som Deres korrespondent

Ellen Bjørnstad.

Soranske Skitser - III.

»Rid'eren«

»Ridderen« bar sit navn med rette. Han var så decideret aristokraten blandt lærerne på Sorø Akademi: elegant, fornem, selybevidst og med sans for humor. Det sidste burde være et absolut krav for enhver, der agter at blive pædagog.

Vi havde Ridderen i fransk. Det var en utaknemmelig opgave, thi vi var ikke flinke, — ingen af os, og selv om »Ridderen« udfoldede al sin galliske charme, gjorde vi ringe fremskridt. (Ak, havde man bare gjort lidt mere ved netop det fag den gang!).

Det var forår. Gennem det åbne vindue hørte man stæren fløjte lystigt. Solen skinnede forjættende på rektorgårdens smukke gule facade. Hvem der nu lå ude på søen med en god roman og lod båden drive for strømmen

Min sidekammerat var »oppe«. Han hakkede slemt i det. Nu gik han helt istå. Jeg nåede lige at fange tråden og hvislede hjælpende en fransk glose mellem tænderne. Han hakkede videre et par stavelser — gav så helt op

»Ridderen« kom med spændstige skridt og stram maske imod vor pult og standsede foran mig. Jeg rejste mig og stod ret. »Du hviskede« sagde han. »Ja«, svarede jeg. Derpå langede han mig den mest veldrejede lussing, jeg endnu havde oplevet. Jeg fortrak ikke en mine, selv om jeg nær var gået omkuld, men jeg følte afstraffelsen meget nedværdigende, for jeg var 16 år. Dog bar jeg ikke nag mod »Ridderen« ret længe, — og i grunden var det jo min sidekammerat, den laban, der skulle have haft øretæven. Han kunne ha' læst på lektien! Men — hvem har sans for fransk, når det danske forår folder sig ud — i Sorø!

Frater Soranus.

Husk!

Generalforsamlingen

Tirsdag den 25. april
kl. 19.30

i Haandværkerforeningen

Soraneraftenen

onsdag den 1. marts

1961

Man kan selvfølgelig ikke forlange, at jydsk og fynsk afdeling skal arrangere fællestur til »moderforeningens« sammenkomster i hovedstaden; derimod kunne man nok have ventet, at de københavnske medlemmer havde reageret lidt mindre trægt på vort energiske bestyrelsesmedlems C. C. Hoffgaards generøse invitation; nå det blev dog til omkr. 40, og de blev bestemt ikke snydt.

Formanden, Brøndsted, bød velkommen, og C. C. Hoffgaard redegjorde for formålet med båndoptagelserne: at skabe et stemmearkiv af kendte gamle soranere til nytte og glæde for senere tider. Han lovede kaffe med brød til alle, undtagen til K. K. Steincke, der nok skulle få den obligate té med kiks.

Første bånd indeholdt K. K. Steinckes fornøjelige betragtninger; han måtte ifølge »B.T.« for en gangs skyld erklære sig enig med den ærede taler, efterdi han hørte sine egne ord. Bl. lærerne fra Sorøtiden fremhævede han særlig rektor Hoff og O. Zoffmann, »en lille mand med temperament«; fortalte, hvordan hans sociale interesse var vakt ved synet at de fattiges kår i hjembyen Nykøbing S. og dvælede ved hans påståede selvglæde. Brøndsted mindedes også Hoff, humanisten Alfr. Glahn og den paradoksale Holten, det fine, levende menneske. Ved skolekomedierne havde han spillet dameroller, hvad der bl. a. havde haft til følge, at han blev sendt i byen for en låne en ham ubekendt dames undertøj! Om skolen havde han ingen dårlige minder, derimod et utal af gode. Man fik lov at passe sig selv og udvikle sig i fred. Lektor Juul-Mortensen havde studeret i Eng-

land og ønskede egentlig, betaget af det engelske samfundsliv, at blive derovre. Til alt held vendte han hjem og virkede fra 1912 til 1953 på Sorø, hvis ungdom før og nu han lovpriste; de unge nu var snart mere vågne end for 50 år siden. Rektor Arne Østergaard mødte med nogen ængstelse som elev, men faldt hurtigt til, takket være såvel lærernes som kammeraternes forstående indstilling. Han omtalte særlig lektorerne Simonsen og Marcus Pedersen, og karakteriserede smukt rektorerne Raaschou-Nielsen, der gennem årene fint modnede til sin store opgave, den retlinede P. H. Bohn og Sigurd Højby, der, hvis han var blevet på Sorø, sikkert var endt som en stor soraner. Skolen erstattede i høj grad hjemmene m. h. t. opdragelse, de fleste befandt sig godt og fik i skolen et andet hjem.

Efter et behageligt kaffeintermezzo fremførtes nogle film fra 1941 og 1943; de var på en mirakuløs måde atter kommet for lyset, ikke mindst ved direktør Ove Sevels friske initiativ, den første film var optaget af ingeniør Manfred Hammerich, Egevangs allé, Sorø. Her passerede alle de ældre koryfæer fra Sor. Samf. samt ældre og yngre lærere revy, og de tilstedeværende reagerede kraftigt ved denne mindebuket. Endelig viste Ove Sevel en film med en skildring af de store oprydningsarbejder ved det nye alumnatsbyggeri, med en række fortrinlige situationer af eleverne under årets gang.

C. C. Hoffgaard takkede de fremmødte for deres interesse og udbragte et leve for skolen, og såvel næstformanden Svend Clausen som formanden udtalte tak og påskønnelse for det, man havde hørt og set; og det var der også god grund til. Det blev en strålende aften, hvad alle var enige om, og man imødeser med forventning den fortsatte optagelse såvel af bånd som af film.

P. Sch.

En pensionist ber om kontingentnedsættelse

Sor. Samfunds kasserer har fra en soransk pensionist modtaget følgende versificerede bøn:

En pensionist har ikke mange penge
og kan derfor til hensyntagen trænge.
Når ikke mer' man embedslønning
får,

bli'r samme kontingent som hidtil en
fordyrelse.

Hvad om man gav os — juniorkår?
Tænk lidt på det, højtærede
bestyrelse.

Til velvillig overvejelse!

Bestyrelsen er velvilligt indstillet
overfor tanken og agter at tage den op
til behandling på den kommende gene-
ralforsamling.

Dødsfald

Overretssagfører Knud Dalgas Langballe

* 1. december 1887 — † 7. marts 1961.

Efter i mange år at have været plaget af sygdomme, bl. a. en ondartet lededigt, døde overretssagfører Knud Dalgas Langballe den 7. marts. Langballe var præstesøn fra Jylland, kom 1899 på Sorø og udgik 1906 med studentereksamen. Slægtstraditionen tro studerede han førstologi, men 1908 slog han om til juraen. Han blev cand. jur. 1916 og var siden 1919 overretssagfører. Dalgas Langballe var en omhyggelig jurist, der altid rådgav sine klienter forsigtigt; han havde et vindende væsen og var en glødende soraner, der så sent som i januar var til stede ved frokosten; tillige interesserede han sig meget for soransk sportsliv, han var formand for legatbestyrelsen af kæm-

pelegatet »Akademilegatet af 1956« (se Sor.-Bl., 42. årg., s. 6) hvis fundats han havde affattet, og iøvrigt altid rede med råd og dåd for gamle soranere. Vi vil mindes ham med taknemmelighed som den gode kammerat.

P. Sch.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i april:

1. Pastor Aage Chr. Jespersen (f. 1901) Lintrup.
1. Læge Erik Bernhard Haase (f. 1911), Algade 74, Holbæk.
3. Prokurist Niels Bonnesen (f. 1886), Jacobys Allé 16, Kbhvn. V.
3. Henning Vestergaard Nielsen (f. 1896), på Sorø 1908—12, r.' 12. Stilling og adresse ubekendt.
4. Direktør Poul Suhr-Henriksen (f. 1901), Nyborgvej 18, Odense.
4. Overtrafikassistent Vald. Chr. Frede Abrahamsen (f. 1901). Birkerød.
4. Bandagist Leonhard Poul Larsen Samming (f. 1901), Rosenørnsvej 46, Odense.
4. Ejgil Villy Nielsen (f. 1911), på Sorø 1921—26, r.' 26. Stilling og adr. ubekendt.
5. Forvalter Aage Geleff (f. 1891), Haras, Los Polvorines, F. C. Belgrano, Argentina.
6. Ingeniør Henning Palsbo (f. 1911), Fynsvej 16, Lyngby.
7. Maskinist Caj Johan Jensen (f. 1896), på Sorø 1907—12, mlskeks.' 12. Adresse ubekendt.
8. Salgsinspektør Kaj Gunnar Laurson (f. 1901). Omkr. 1940 hos A. W. Kirkebye. Nu?
9. Eli Karlo Kaas Wilhjelm (f. 1911), på Sorø 1926—28. Stilling og adresse ubekendt.
11. Vicepræsident Erik Julius Glückstadt (f. 1896). Opholder sig i udlandet.

12. Ostehandler *Carl Johan Jensen* (f. 1911). Adresse ukendt.
13. Bogtrykker *Kai Rasmussen Krogh* (f. 1901), Axelhus, Sorø.
16. Konsulent *Louis Stephan Lützen* (f. 1886). Adresse ukendt.
16. *Mogens Brix Kjeldgaard* (f. 1901). Menes at opholde sig i Marokko.
17. Repræsentant *Kai Salling Rendtorff* (f. 1896), Glænøgade 26, Kbhvn. Ø.
19. Læge *Erik Sporon Fiedler* (f. 1881), Rævebakken, Sindal.
19. Gårdejer *Svend Peter Petersen* (f. 1901), Saltofte pr. Stenlille.
19. *Leivur Lützen* (f. 1911), s. 29. Stilling og adresse ukendt.
22. Overvægter *Ejner Osborne Marckmann* (f. 1896), Esthersvej 41, Hellerup.
25. Politibetjent *Richard Sneskov* (f. 1911). Adresse ukendt.
26. Regnskabschef *Erik Yde Andreasen* (f. 1911), Grøndals Parkvej 4 A, Kbhvn. F.
28. Civilingeniør *Poul Damgaard* (f. 1901), Dronninggaards allé 94, Holte.
30. Kgl. translator *Einar Gustav Krog-Meyer* (f. 1891), Peblinge Dossering 6, Kbhvn. N.

*

Efter undervisningsministeriets indstilling er adjunkt *Kai Steffen Rasmussen* ved kongelig resolution af 28. januar 1961 udnævnt til lektor ved Sorø Akademis Skole fra den 1. februar 1961 at regne.

*

Under 17. februar 1961 er fuldmægtig I i politiet og anklagemyndigheden *Thor-kild Waarst* (s. 19), Korsør, udnævnt til ridder af Dannebrogordenen.

*

Efter undervisningsministeriets indstilling er der ved kongelig resolution af 27. februar 1961 meddelt arkivar ved Dansk Folkemindesamling, mag. art. *Hans Ellekilde* afsked efter ansøgning på grund af alder i nåde og med pension fra den 28. februar 1961 at regne.

Under 28. februar er arkivar *Hans Ellekilde*, R. af Dbg., udnævnt til ridder af 1. grad af Dannebrogordenen.

*

Søren Gregersens anden rapport om oplevelserne på Thules indlandsis foreligger nu («Politiken», 15. januar 1961). Heri berettes bl. a. om et stort arbejde i lejrens tunnel nr. 12. I tunnellen er »med håndkraft og meget besvær« rejst et ni meter højt boretårn; med termobor tages is op fra dybderne, for at isens alder kan blive fastslået. Det konstateres, at maden er virkelig god, men enhver i Camp Century savner stærkt pigen eller familien. I slutningen af rapporten omtaler *Søren Gregersen* forskellige typer fra lejren, deriblandt hans stuekammerat *Burch*, en civilingeniør, der meget nøje påsér, at *Søren* og *Kent* (den amerikanske spejder) reder deres senge og fejer gulvet hver dag.

*

At tænke sig —

Nej, *Ingemanns* romaner er ikke noget for mig. Jeg har min egen måde at ro på

*

Den fisk *Mallen* menes nu atter at spørge i Sorø sø. Redaktør *Thomsen*, Svendborg, kendt zoolog og museumsmand, mener, at der endnu findes maller i søen, og hans højeste ønske er i sommerferien at komme til Sorø og fange et eksemplar; han erklærer, at han har sine egne ufejlbarlige metoder, som naturligvis er en forretningshemmelighed (Samtale med »Sorø Folketidende«, januar 1961).

Den berømmelige fisk udsattes i middelalderen af cisterciensermunkene, der vurderede den højt. Efter klosterets sekvestration betragtedes den som kongelig herlighed og bragtes til majestædens bord. Dette udtrykker *Math. Moth* i sine ordbogssamlinger således: »Malle..... er en stor, grim fisk, som fanges i Sorø Sø, og er Dannefæ« (ODS, XIII 844). *Peder Syv* beretter, at en

abbed på Sorø havde pålagt nogle munker til bod at »indhente« denne fisk fra Tyskland og sætte den i Sorø Sø«. Dette er vist en tilsnigelse! Den gamle mallebestand er efter prof. A. Oppermanns mening blevet udryddet, fordi søens vand efterhånden er blevet mere stillestående (Mallen kræver rindende vand).

Soraneren Carl Bagger, der befandt sig ilde i Sorø som elev, angiver ondskabsfuldt en anden årsag; i Sorø er alt småt og snævert, derfor siger han:

Denne Sø! ja vel, hvad var den?

Mallen, som den stolte Bisp havde sat, var jo forlænge siden død i Krampegisp!

1881 udsattes i søen ca. 40 maller, indkøbt i Tyskland. 1897 fangedes af dem to (i april og maj, Sorø-Bogen II 67); den ene blev solgt til Tivoli og holdtes nogle år i et akvarium; den anden drog på markedsturné i Sydsjælland; nu findes den i skolens museum. Og nu kan vi leve i spænding!!

Ifølge den soranske presse (»Sorø Folketidende«, 21. febr. 1961) har en soransk fabrikant foreslået, at lystfiskerforeningen for Sorø og omegn skulle arrangere en landskonkurrence om mallefiskeri fra plasticbåde plus et stort vandski-show. — Mon man ikke her er for optimistisk; jeg tror ikke, at der vil blive maller nok til så mange hægter!!

Hvis nogen vil læse en hyggelig og fornøjelig beretning om mallen, kan han studere Sophus Bauditz' »En klosterkrønike eller hvordan mallen kom i Sorø sø«; den findes i »Historier fra skovridergården«.

*

Som det var tilfældet med kalkmalerierne i Fjenneslev kirke, er nu også Broby kirkes malerier i farezonen og trænger til en nænsom restaurering. En forudsætning herfor er dog, at kirkens varmeanlæg fornyes; det er derfor overdraget en arkitekt at udarbejde overslag over et nyt oliefyr. Muligvis

vil andre arbejder i kirken blive nødvendige i forbindelse hermed; derved bliver spørgsmålet om, hvor stort et tilskud man kan få til disse arbejder, aktuelt, så før 1962 kan planerne næppe realiseres.

*

Den gamle, unge soraner, læge *Peter Kabell* (s. 92), forhen Glumsø, nu Næsbjholm, har en søn *Sven*, f. 1902, hvis livsbane har formet sig noget anderledes end de flestes. Fra lægehjemmet i Glumsø besøgte han 1913—20 Sorø Akademi og udgik sidstnævnte år af II g. Livet igennem har han higt efter at finde den gerning, der kunne give hans liv indhold. Derfor har han prøvet lidt af alt: Forstuddannelse på Giesegaard, landmand i Canada, i 5 år plantageassistent på Sumatra, 1 år i Ø.K. på Malakka, Gartner i Rhodesia; under 2. verdenskrig var han engelsk soldat i Østafrika, efter krigen slog han sig ned på Malaya og fik ansættelse på et hospital for spedalske. De indfødte overtog senere hospitalet, de hvide blev sagt op, men Sven Kabell opgav ikke arbejdet, han satte ind på at hjælpe de raske spedalske, der, skønt de ikke er smittefarlige, afskys af deres egne. I en dal i nærheden af Kuala Lumpur, af de indfødte benævnt »Håbets dal«, har Sven Kabell købt en lille farm, 7½ acres stor, og som arbejdere bruger han udelukkende spedalske; hans bolig er en udrangeret rutebil, anbragt under et halvtag. Farmen er ikke stor nok til at kunne skaffe folkene deres udkomme, og der må derfor hjælpes, hvis arbejdet skal kunne fortsættes. Mon nogen vil støtte denne danske Albert Schweitzer »i lommeformat«?

REDAKTION:

Højagervej 67, Rungsted Kyst, lektor P. Schjærff.
Tlf. Rungsted 832.

EKSPEDITION:

Persil-Huset, Vesterbrogade 2 D, V. Tlf. C. 1918.
Fr. Palm Greisens bogtrykkeri, København.

OM NORDISK FILM 3 (fortsat)

Bestillingsfilm, som Nordisk Film altså producerer ved siden af sine egne rene spillefilm, kan være mange forskellige ting. Bare for at nævne et par eksempler: sidste år optog vi for Danfoss en public relation-film med en spilletid på 45 minutter. Produktionstiden var et år, og optagelserne bragte i bogstavelig forstand vore folk jorden rundt. Vi har siden fremstillet versioner af filmen på 8 sprog. Rundt regnet kostede filmen godt en halv million kroner.

I samme tidsrum har vi også produceret et større antal film med spilletider fra 2 minutter og helt ned til 15 sekunder, nemlig reklamefilm og filmletter. Og vi har haft vore fotografer ude på enkelte dage for at dække f. eks. et jubilæum — arkivoptagelser til nogle få hundrede kroner.

Begrebet bestillingsfilm spænder altså meget vidt, både med hensyn til

form og indhold, til spilletid og pris. Men eet fællestræk har disse film: det er alle *film med et formål*, så forskellige disse formål så end kan være: at oplære eller uddanne personale, at skabe good will og knytte medarbejdere og kunder nærmere til virksomheden, at sælge en vare eller en idé, eller at fastholde for eftertiden en begivenhed, der aldrig kommer igen.

Indenfor Nordisk Film har vi fordelt løsningen af disse opgaver på 4 selvstændige selskaber med hver sit speciale: *A/S Nordisk Film Junior* speciale public relation-film, instruktionsfilm m. v.), *A/S Nordisk Tegnefilm* (specialet fremgår næsten af navnet), *A/S Nordisk Reklamefilm* (der producerer en meget stor del af de danske reklamefilm) og *Scene 2, Nordisk Film* (fotografisk atelier for reklameoptagelser til aviser og blade).

(fortsættes)

GÅ
FØRST
TIL

Bland
DANMARKS
i Kaffen

**A/S N. PETERSENS TRÆLASTFORRETNING
FREDERIKSBROENS KALKVÆRK A/S**

P. Suhr-Henriksen
Direktør

ODENSE

**Kaina Rustolie - Kaina Vaabenolie - Kaina Loddefedt
Nova Slagloddepulver - Nova Svejsepulver**

De kendte Kaina- og Nova-Produkter
fra Vissinggaard Laboratorium anvendes paa Værksteder
Garager og Fabrikker overalt i Danmark.

**Forlang Kaina- og Nova-Produkter hos Deres Handlende.
Tønning St. VISSINGGAARD LABORATORIUM Tlf. Tønning 14**

Averter i
SORANER-BLADET

*En annonce
som denne koster kun
10 kr.*

Det nye Blazermærke Phö-
nix Fuglen for gamle So-
ranere fås hos

ORLA V. NIELSEN
Akademiekvipering
SORØ . Tlf. 258
Forsendes overalt

BANKEN
for **SORØ**
OG OMEGN
Aktieselskab

SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ

TLF. *27 . POSTKONTO 7163

Tlf. 4 - 134
1. kl. værelser og smukke
selskabslokaler
Største og førende

HOTEL POSTGAARDEN, SORØ

Krystal - Glas - Porcelæn

Nørregades Glashandel

Nørregade 30 - København K. - Ctr. 12.922

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K
Minerva 5800

Menmark

H. Mortensen & Søn

Byens moderne tøjmagasin

Storgade 40 - Sorø
Frederiksborgg. 8, Kbh. K.
Schweizerpl. 2, Slagelse
Herlev Bygade 22, Herlev

SORØ BEKLÆDNINGSOPLAG

1ste Kl.s Skrædderi. Alt i
Herreekvipering. Uniformer
til Sorø Akademi altid
bedst og billigst

J. M. POHL's Eff.
Telf. 67

Johs. Brinck

AUT.
GAS- OG VANDMESTER
SORØ

A. Green-Andersen

Landsretssagfører

Peder Skramsgade 7 . Kbh.
Central 5151

ERIK PONTOPPIDAN

Landsretssagfører

Byen 6530
Nørregade 13